

Arkeologisk utredning på fastighet Runsvik 4:18

Tuna socken, Sundsvalls kommun, Västernorrlands län

Anna Engman

RAPPORT – JAMTLI 2024:3
ISSN 1654-2045

Utgivning och distribution:

Jamtli

Box 709

831 28 Östersund

Tel. 063 - 15 01 00

© Jamtli 2024

Redigering och layout av framsida: Lena Ljungkvist

Omslagsbild: Utredningsområdet med schakt sett från NV. Foto: Anna Engman

Jamtli medger spridning av dokumentationsmaterialet med Creative Commons-licensen CC BY, undantaget Lantmäteriets kartor samt annat upphovsrättsskyddat material.

Länsstyrelsens diarienummer: 431-8287-2023

ISSN 1654-2045

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Bakgrund.....	1
Undersökningens bakgrund och syfte	1
Fornlämnings- och områdesbeskrivning.....	1
Metod, genomförande och resultat	1
Ytterligare åtgärder	4
Utvärdering av undersökningsplan och måluppfyllelse.....	4
Litteraturlista.....	5
Administrativa uppgifter.....	6
Bilaga 1. Schakt- och fyndtabell.....	7
Bilaga 2. Fotografier	8

Figur 1. Översikt över utredningsrådets läge, markerat med en svart ring. Underlagskarta från Lantmäteriet (Topografiska webbkartan)

Sammanfattning

Jamtli har utfört en arkeologisk utredning i syfte att utreda om det finns fornlämningar som kan komma till skada när Trafikverket anlägger en ny busshållplats i Runsvik, utefter väg 568.

Inga fornlämningar uppdagades under utredningen som genomfördes genom schaktgrävning.

Bakgrund

Undersökningens bakgrund och syfte

Med anledning av att Trafikverket planerar att bygga en busshållplats utefter väg 568 (fastighet Runsvik 4:18) har Länsstyrelsen i Västernorrlands län beslutat (dnr. 8287-2023) om en arkeologisk utredning steg 2 enligt 2 kap. 11§ KML. Anledningen till att en utredning ansågs nödvändig var att platsen ligger i nära anslutning till sedan tidigare undersökta boplatser och gravar. Valet av utförare föll på Jamtli och utredningen genomfördes av arkeolog Anna Engman den 7 november 2023.

Fornlämnings- och områdesbeskrivning

Utredningsområdet ligger 60 m över havet och ca 500 m från Ljungan. Området ligger inom ett länge hävdad jordbruksområde som sluttar i västsydväst ner mot Ljungan. I närområdet finns sedan tidigare kända boplatser och gravar varav några är undersökta helt eller delvis.

Strax sydväst om utredningsområdet undersöktes 1991 och 1992 en boplatser (L1935:8865) i samband med att nya VA-ledningar skulle dras. Resultaten blev att flertalet bebyggelseindikerande anläggningar hittades och kunde dateras. Anläggningarna bestod bland annat av en misstänkt grav, stolphål, en stenpackning och en härdbotten, utöver det fanns det kulturlager, bränd lera, lerklining och brända ben. Boplatserna har en datering på 810 f Kr – 540 e Kr och har använts mellan senare delen av bronsåldern och in folkvandringstid (Eliasson1993:5).

Ca 700 m söder om utredningsområdet ligger Tuna kyrka som byggdes på 1770-talet men har en äldre medeltida föregångare som uppfördes någon gång på 1200-talet. Kring kyrkan finns idag rester av grav- och boplatserområden.

Sammanfattningsvis har trakten kring Runsvik en lång tradition och platskontinuitet. Här finns det spår efter mänsklig närvaro de senaste 3000 åren. Det finns inget i dagens Kulturmiljöregister som antyder att det skulle funnits boplatser från stenåldern i trakten men då kustlinjen drog sig tillbaka från utredningsområdet för ca 5000 år sedan så finns det säkert rester av ännu äldre mänsklig verksamhet utefter Ljungan om man skulle leta mer ingående efter det.

Metod, genomförande och resultat

Utredningsområdet var 42 meter långt och löpte i NNÖ–SSV riktning längs med väg 568. Bredden på utredningsområdet var 7 meter. Området skulle utredas i form av schaktgrävning inom ytan.

Då ytan var lättgrävd och relativt liten valdes att lägga två parallella schakt i utredningsområdets längdriktning. Detta för att inte missa mindre anläggningar.

Bild 1. Utredningsområdet efter upptagning av schakten. Sett från SÖ. Foto: Anna Engman.

Den faktiskt utredda ytan bestod av två schakt på vardera 39x3 m (112,7 m²) och 41x2-4 m (139,5 m²) i NNÖ-SSV riktning.

Det mindre schaktet, 39x3 m, benämns schakt A och det större, 41x2-4 m, benämns schakt B.

Schakt A grävdes ner till 0,3 m dj, det vill säga till under matjordslagret. I schaktets NV del framkom en mindre yta, 0,5 m i diameter, med rostfärgad jord. Detta visade sig komma från en vittrad sten. I anslutning till detta framkom även en 0,1 m i diameter stor kolkoncentration. Den visade sig vara ganska tunn och uppvisade inga spår efter att vara rester av en konstruktion, stolphål eller liknande. Troligen rester av att man eldat på platsen eller en äldre skogsbrand i området.

Bild 2. Översiktsbild över utredningsområdet och schakten. Underlagskarta från Lantmäteriet.

Schakt B grävdes ner till 0,3 m, för att komma under matjordslagret. I schaktet hittades en hasp av järn som framkom i matjordslagret. Haspen kan ha kommit dit från en annan plats vid plöjning. Den gav heller inget ålderdomligt intryck då den, trots lite rost, var relativt välbevarad. Haspen tillvaratog ej.

Bild 3. Position för de två platser där det fanns anomalier i marken och fynd. Underlagskarta från Lantmäteriet.

Båda schakten lades igen innan platsen lämnades.

Inga fynd tillvaratogs vid utredningen.

Ytterligare åtgärder

Jamtis rekommendation är att inga ytterligare åtgärder behöver genomföras innan arbetet med busshållplatsen påbörjas. Detta baseras på att det inte framkommit något i de två schakten som tyder på att de boplatser som finns i närheten sträckt sig ända fram till den utpekade platsen.

Utvärdering av undersökningsplan och måluppfyllelse

Utredningen har genomförts utefter det som angavs i utredningsplanen. Målet med utredningen var att utröna om det fanns fornlämningar som kunde komma till skada vid de markarbeten som kommer göras. Målet har uppfyllts så till vida att det inte framkom några fornlämningar.

Litteraturlista

Eliasson, L. 1993. Arkeologisk undersökning på fast. Runsvik 4:18 och Ön 3:5, Tuna sn, Medelpad. Rapport, Läns museet Murberget.

Administrativa uppgifter

Länstyrelsens diarienummer:	431-8287-2023
Undersökningstid:	7 november 2023
Personal:	Anna Engman
Undersökt yta:	252,29 m ²
Läge och koordinater:	N 6913258, E 606768
Koordinatsystem:	Sweref 99TM
Höjdsystem:	-
Dokumentationsmaterial:	Förvaras på Jamtli och består av shp-filer och fotografier
Fynd:	Inga fynd tillvaratogs

Bilaga 1. Schakt- och fyndtabell

Typ	N,E	Djup	Förklaring
Schakt A	606 758E 6 913 274N; 606 775E 6 913 237N	0,3 m	0,02 m grässvål; 0,3 m matjord (naturlig undergrund)
Schakt B	606 764E 6 913 278N; 606 777E 6 913 240N	0,3 m	0,02 m grässvål; 0,3 m matjord (naturlig undergrund)
Fynd	606 768E 6 913 262N	0,2 m	Hasp
Anomali	606 767E 6 913 258N	0,3 m	Kolfläck och vittrad sten

Bilaga 2. Fotografier

Schakten fotograferade från NNV. Foto: Anna Engman.

De igenlagda schakten fotograferat från NÖ. Foto: Anna Engman.

Anomali under matjorden bestående av en kolfläck och vittrad sten. Bildens nederkant är i SÖ. Foto: Anna Engman.

Haspen som påträffades i schakt B. Foto: Anna Engman.

RAPPORTSERIE – JAMTLI, 2024

ISSN 1654-2045

- 2024:1 Häggenås kyrka. Restaurering av torn, 2023
Henrik Ylikoski
- 2024:2 Gravvårdar i trä – Förvaltning av ett förgängligt kulturarv
Victoria Bly
- 2024:3 Arkeologisk utredning på fastighet Runsvik 4:18
Anna Engman